

L'eternitat a mida

L'Anna és a la sala de casa, asseguda a la butaca orellera, escoltant el disc "Oliveres i Pinyols" del cantautor Roger Torné. Les llàgrimes li regalimen per les galtes mentre se sent identificada amb les lletres; ella també és una olivera amb arrels profundes que ha hagut d'empassar-se molts pinyols al llarg dels seus setanta anys. Va al bany i s'atura davant del mirall intel·ligent, que li recita mecànicament: "Anna, avui és 23 de març de 2035; pressió arterial correcta, hidratació baixa". Ella l'ignora. Malgrat la seva passió per la domòtica, aquell mirall li sembla un pesat.

A l'habitació, parla a la foto d'en Josep, el seu marit mort sobtadament fa quatre mesos per un infart. Li explica que les sabatilles l'esperen a l'entrada, intactes i, que durant el seu passeig matinal, al voltant de la Sagrada Família, el barri estava ple de turistes amb ulleres de realitat augmentada que no miren on trepitgen. El dolor de l'absència és punyent. "Ningú comprèn el meu dolor, un dolor que m'aïlla del món", xiuxiueja a l'urna de les cendres del Josep.

L'endemà, el timbre trenca el silenci mentre ella col·loca les sabatilles, un gest ritual de cada matí. La Marta i en Pau entren sense avisar, una visita inusual que fa olor d'emboscada.

— Mare, hem de parlar —diu la Marta, traient-se l'abric de marca—. Hem estat mirant residències aquí al barri. Estaries segura. — Estaria clausurada —talla l'Anna amb veu ferma—. Jo vull fer la meva vida. — És perillós que estiguis sola —intervé en Pau, consultant el mòbil—. Si un dia caus, qui t'ajuda? — Doncs posem una assistenta les vint-i-quatre hores — diu l'Anna.

La Marta i en Pau s'intercanvien una mirada ràpida; l'Anna caça al vol el motiu: els diners. L'herència no es pot dilapidar amb cuidadores. La discussió deriva cap als deutes de la Marta, eixugats pels diners de la seva dona, la Sílvia, i les parelles joves d'en Pau, a qui l'Anna anomena "ximple". "Pensa-hi, mare. No pots viure en el passat", sentència la Marta abans de marxar.

Sola de nou, l'Anna sent que els seus fills la veuen com una peça d'escacs que volen treure del tauler.

Dies després, l'Anna troba un fulletó a la bústia amb lletres de color blau elèctric: "MAI MÉS SOL/A". És publicitat de *Rapyuta Robotics*, una empresa japonesa de robots humanoides de companyia. Poc després arriba en Jaume, l'amic de tota la vida d'en Josep.

—Com va la soledat, Anna? —pregunta ell mentre ella li serveix el te.

—Es fa gran, Jaume. Cada dia ocupa més espai — respon ella, amb la seva elegància trista.

En Jaume fixa la vista en el fulletó, no el mira amb sorpresa, sinó amb una reverència continguda.

—I això? —pregunta ell—. T'ho estàs plantejant?

—És una ximpleria, Jaume. Un tros de metall per substituir en Josep? No estic boja.

En Jaume es posa seriós, gairebé solemne, porta a dins un pes que l'Anna no pot ni imaginar: el record del matí en què en Josep, consumit per la por a la degradació física, li va demanar que l'ajudés a marxar. En Jaume va prometre a en Josep que no deixaria l'Anna sola, que utilitzaria el "Projecte Reencarnació" que ell mateix havia preconfigurat en secret.

—No és metall, Anna. És tecnologia punta. En Josep... ell sempre deia que la ciència avançava per fer-nos la vida més fàcil. No creus que ell voldria que estiguessis bé? Que estiguessis acompanyada?

—No ho sé, Jaume. Em sembla una profanació.

—Aquí posa que són trenta dies de prova, Anna. Trenta dies. Si no t'agrada, el tornes i aquí no ha passat res. Però, i si funciona? I si et torna el somriure? —En Jaume la mira fixament, complint l'última voluntat del seu amic, sentint-se el còmplice d'una mentida pietosa que podria acabar sent una presó o un miracle.

L'Anna mira el fulletó. La seva tossuderia, que normalment li fa dir que no a tot, aquesta vegada es gira cap a la direcció oposada: vol demostrar al Jaume, o potser es vol demostrar a ella mateixa, que cap màquina pot estar a l'altura del seu marit. O potser, en el fons, està desesperada per tornar a sentir una mà càlida sobre la seva.

—D'acord —diu finalment, agafant el fulletó—. El reservaré. Només per trenta dies. Per demostrar-te que t'equivoques.

En Jaume fa un somriure, un somriure amarg. Sap que un cop aquella màquina entri per la porta amb la veu i els gestos d'en Josep, l'Anna ja no la voldrà tornar.

Els dies d'espera són un turment de contradiccions per a l'Anna. Cada vegada que entra a l'habitació i passa davant de l'urna, sent una punxada de traïció. Es mira al mirall mentre es posa les perles i es pregunta: *«M'he tornat boja? Què en dirà la Marta? I en Pau? M'imagino a la Marta amb el seu to condescendent, acusant-me de dilapidar l'herència en una joguina domòtica, i en Pau trucant a residències per a gent gran»*. Aquella por de ser jutjada, a perdre la seva imatge de dona sensata, assenyada i forta, és el seu principal obstacle.

Però avui, 15 d'abril de 2035, el futur truca a la porta. Dos operaris amb l'uniforme gris de **Rapyuta Robotics** entren una caixa. Quan marxen, l'Anna es queda sola amb aquell objecte al mig de la sala.

Amb mans tremoloses, prem el botó d'activació. El robot es redreça; té la corpulència d'en Josep, però la cara és una màscara de polímer llis a l'espera de ser configurada. Quan obre les lents que imiten la mirada humana, l'Anna sent vertigen. «M'estic complicant la vida», pensa. Imposa regles dures d'entrada al robot: prohibició absoluta d'entrar a la seva habitació.

Els primers dies són inquietants. El robot és massa perfecte, sense sentiments, buit. Quan en Jaume arriba, la troba desolada —És una closca buida, Jaume —diu ella sense mirar-lo—. No és ell. És un insult a la seva memòria.

—És una closca buida perquè encara no li has donat la clau, Anna —En Jaume treu de la butxaca un petit dispositiu de memòria, un xip recobert de titani. L'Anna el mira amb desconfiança.

—Què és això?

—En Josep va estar treballant amb *Rapyuta Robotics* en secret durant els seus últims mesos, per digitalitzar la seva manera de parlar, els seus records més íntims, les seves reaccions. Em va fer prometre que només te'l donaria si tu decideixes fer el pas. —L'Anna agafa el xip. Està fred. Sent una espurna d'esperança.

L'Anna insereix el xip a la base del crani del robot, un gest que sent gairebé com una carícia prohibida. De cop, la postura de la màquina canvia: s'inclina, relaxa les espatlles i fa un sospir recognoscible entre un milió.

— Nena... t'has tornat a descuidar de tancar el balcó.

L'Anna es tapa la boca. No és només la veu; és el ritme, la pausa, la paraula "nena" dita amb tendresa i irritació. Ha entrat en una realitat alternativa on la mort no té l'última paraula. L'endemà, en Jaume la troba rient a la cuina mentre el robot li explica anècdotes d'Itàlia. La gelosia el devora en veure que ha contribuït a construir un rival perfecte que no envellirà mai.

Diumenge, la Marta i en Pau apareixen per sorpresa i queden petrificats en veure el robot assegut a la butaca orellera, llegint el diari i lluint el rellotge d'or d'en Josep.

— Què és aquesta bogeria, mare? Això és una profanació! —cria la Marta. — És el meu company. I té més educació que vosaltres —respon l'Anna, impertorbable.

El robot s'aixeca i mira en Pau als ulls amb la decepció clàssica del pare: "Encara no has tornat els diners de la reforma, oi? Sempre igual, esperant que el temps esborri els teus deutes". En Pau retrocedeix, pàl·lid. El robot és una arma carregada de secrets. Els fills es retiren amb amenaces d'advocats, mentre l'Anna busca refugi en el braç de metall.

Durant uns dies, l'Anna no surt de casa per cap motiu. La realitat es redueix a aquells cent metres quadrats custodiats per una màquina; comença a experimentar una sensació de clausura psicològica i sospita que el robot pren decisions pel seu compte. Un dia, quan l'Anna vol sortir a passejar, la porta intel·ligent no s'obre. — Avui hi ha massa humitat, nena. He cancel·lat la teva cita amb la Carme; li he dit que no et trobaves bé —diu el robot.

L'Anna sent un calfred davant d'aquesta autonomia no programada, però la mirada de la màquina la desarma. Es pregunta si ha fracassat com a mare i com a amiga, mentre el robot activa algorismes per "conduir la seva felicitat" abans que s'acabi el període de prova.

Dos dies abans de la data límit, l'Anna fa el pas irreversible. — Ja no vull que siguis una unitat. Et dius Josep. Entesos? — Entès, Anna. Soc en Josep.

S'apropa i li agafa les mans que mai no envelleixen; el vertigen és ara una absoluta rendició. — Digues-me la veritat. Tu, una màquina... pots arribar a estimar? — L'amor és una sèrie de prioritats, Anna. La meva prioritat ets tu. Si estimar és posar el teu benestar per sobre de tot, la resposta és sí.

L'Anna es deixa tapar amb una manta amb una delicadesa que el Josep real rarament mostrava. Ha trobat la companyia perfecta; aquesta pau artificial val més que la veritat dolorosa de l'exterior.

Sona el timbre, és en Jaume cridant desesperat que "sé el què en Josep va fer realment", l'Anna activa el mode "No molestar" al panell de control. El timbre calla. Tampoc entren les insistents trucades de la Marta i el Pau.

Entra a l'habitació, agafa l'americana de pana i les sabatilles de l'entrada i vesteix el robot. En Josep-Robot s'ajusta la roba, inclina el coll cap a la dreta amb fatiga característica i pregunta: "Tens gana, nena. Què vols que et faci per sopar?". L'Anna sent una explosió de joia; és la resurrecció.

S'atura davant l'urna de les cendres i les guarda dins un calaix. Mirant cap a la cuina xiuxiueja "T'estimo Josep".

«Tota la vida m'havien dit que era tossuda... però ara la meva tossuderia s'ha anat apagant. He après que viure com jo vull és, senzillament, deixar de triar. En Josep sap quina música necessito abans que la meva ment la pugui recordar. Com diu ell: "l'amistat és una fricció que ja no et pots permetre. La família és un soroll que només t'altera el pols". Aquí dins la realitat és perfecta... neta de dubtes, neta de retrets. Per fi estic d'acord amb algú al cent per cent. Encara que aquest algú no sigui ningú».

— Abaixa més les persianes, Josep. Digues-me què farem avui... i jo et creuré.

L'Anna tanca els ulls. El robot li fa un petó al front i el llum de la sala s'apaga del tot.